

INSTRUMENTEN EN HUN (POTENTIËLE) TOEPASSINGSMOGELIJKHEDEN VOOR HOOGSTAMBOOMGAARDEN

NR	NAAM	INSTANTIE(S)	(MOGELIJKE)TOEPASSING HOOGSTAMBOOMGAARDEN
1	Inventaris onroerend erfgoed	Agentschap Onroerend Erfgoed	hoogstamboomgaarden met erfgoedwaarde inventariseren en (digitaal ontsluiten)
2	Vaststelling onroerend erfgoed	Agentschap Onroerend Erfgoed	hoogstamboomgaarden met erfgoedwaarde vaststellen als houtig erfgoed - zorgplicht overheden
3	Bescherming onroerend erfgoed	Agentschap Onroerend Erfgoed	hoogstamboomgaarden met erfgoedwaarde beschermen als monument/landschap/stads-of dorpsgezicht
4	Erfgoedlandschap	Agentschap Onroerend Erfgoed, Ruimte Vlaanderen, Provincie Limburg, gemeenten	zones' voor hoogstamboomgaarden afbakenen als erfgoedlandschap binnen een RUP
5	Beheersplan onroerend erfgoed	Agentschap Onroerend Erfgoed	Beheerplan voor 20 jaar opstellen voor hoogstamboomgaarden in beschermd erfgoed of erfgoedlandschappen - noodzakelijk om beroep te kunnen doen op erfgoedpremie
6	Erfgoedpremie	Agentschap Onroerend Erfgoed	Premie voor werken aan hoogstamboomgaarden binnen beschermd erfgoed of erfgoedlandschappen (bv. snoeien, heraanplanten, maaien, onderhoud haag...)
7	Vermindering personenbelasting	Agentschap Onroerend Erfgoed	deels fiscaal aftrekken van werken zoals aanplanten hoogstamboomgaarden, snoeien bomen en hagen, maaien enz. binnen beschermde landschappen
8	Onderzoekspremie	Agentschap Onroerend Erfgoed	analyses van bv. LCV, in kaart brengen erfgoedwaarden (bv. soorten) van hoogstamboomgaarden binnen beschermd erfgoed of erfgoedlandschappen

9	Beheersgericht onderzoek	Agentschap Onroerend Erfgoed	bv. handleiding voor beheer van hoogstamboomgaarden
10	Afwegingskaders onroerend erfgoed	Agentschap Onroerend Erfgoed	bv. hoe omgaan met hoogstamboomgaarden in verschillende bestemmingen
11	Samenwerkingsovereenkomsten	Agentschap Onroerend erfgoed	samenwerkingsovereenkomst afsluiten met RLH/NBS/IOED voor oprichting/uitbouw boomgaardenloket n.a.m. bosgroep?
12	Beheersovereenkomsten Onroerend Erfgoed	Agentschap Onroerend Erfgoed	Beheersovereenkomsten voor erfgoedbeheer van hoogstamboomgaarden (particulier + professioneel)
13	Erfgoedlening	Agentschap Onroerend Erfgoed	Herbestemmen van bouwkundig fruitgerelateerd erfgoed in functie van productie van hoogstamfruitproducten?
14	Meerjarenpremie-overeenkomst	Agentschap Onroerend Erfgoed	Financieren van landinrichting binnen een erfgoedlandschap? Premienemer mag niet VO zijn!
15	Projectsubsidie Onroerend Erfgoed	Agentschap Onroerend Erfgoed	Projectoproep lanceren voor acties die passen binnen het actieprogramma OERP hoogstamboomgaarden?
16	Premie algemene landschapszorg	Agentschap Onroerend Erfgoed	Specifieke premie voor hoogstamboomgaarden uitwerken i.k.v. uitvoer actieprogramma
17	Strategisch project	Departement Omgeving	intersectorale samenwerking voor het uitvoeren van complexe ruimtelijke acties kaderend in BRV bvb hoogstamboomgaarden in en om dorpskernen: Project indienen rond Fruitspoor
18	Omgevingsvergunning	Departement Omgeving, ANB	omgevingsvergunning voor het kappen van hoogstamboomgaarden in de open ruimte, voor het kappen van bomen met stamomtrek > 1 m en verder dan 30 m van woongelegenheden
19	Ruimtelijk uitvoeringsplan	Vlaanderen/Provincie/Gemeente	gepaste bestemming en stedenbouwkundige voorschriften toekennen aan hoogstamboomgaarden - o.a. mbt inrichting en beheer

20	stedenbouwkundige verordening	Gemeente, Provincie	mogelijk voor aanleg van groen en beplantingen en versterking van leefbaarheid en aantrekkingskracht van steden en dorpskernen (enkel om meldingsplicht vergunningsplicht te maken) - kappen van hoogstamboomgaarden vergunningsplichtig maken
21	onteigening	Vlaamse Overheid, Provincie, Gemeenten	hoogstamboomgaarden die belangrijk zijn om te behouden onteigenen
22	Instrumentendecreet	Departement omgeving, ANB, VLM	Hoogstamboomgaarden bouwvrij houden door bvb onderhandelen van ontwikkelingsrechten, billijke schadevergoeding ook bij beschermingen?
23	Beleidskaders	Departement Omgeving	Indien mogelijk - provinciaal beleidskader rond hoogstamboomgaarden uitwerken voor robuuste open ruimte of gebiedsgerichte werking
24	Territoriaal ontwikkelingsprogramma	Departement Omgeving	Een territoriaal ontwikkelingsprogramma brengt relevante belanghebbenden samen om in een bepaald gebied vanuit gemeenschappelijke doelstellingen tot (een programma van) realisaties op korte en middellange termijn te komen. TOP voor hoogstamboomgaarden?
25	Activeringsprojecten Grondfonds	Departement Omgeving	Uitvoering geven aan bvb. Hoogstamboomgaarden in stedelijk weefsel of als buffer rondom dorpskernen
26	Gemeentelijk Register voor Onbebouwde percelen	Departement Omgeving	naar analogie een register voor hoogstamboomgaarden uitwerken in functie van monitoring areaal
27	Planschadecompensatie	Vlaamse Overheid, Provincie, Gemeenten	Hoogstamboomgaarden die niet meer verkaveld kunnen worden/waarop niet meer gebouwd kan worden door bestemmingswijziging vergoeden
28	natuurbeheerplan	Agentschap Natuur en Bos	natuurbeheerplan voor hoogstamboomgaarden kan enkel via natuurstreefbeelden voor leefgebied van soorten
29	Subsidie natuurstreefbeelden	Agentschap Natuur en Bos	gekoppeld aan natuurbeheerplan

30	Projectsubsidie openstelling	Agentschap Natuur en Bos	openstellen van hoogstamboomgaarden als pluktuin of openluchtmuseum met specifieke soorten? - moet opgenomen zijn in natuurbeheerplan
31	soortenbeschermingsprogramma's	Agentschap Natuur en Bos	SBP opmaken voor beschermde soorten die hoogstamboomgaarden als belangrijk leefgebied hebben?
32	Bosgroepen	Provincie	analoog instrument 'boomgaardgroep' in Haspengouw oprichten (hulp bij advies + administratie, beheer, vorming)
33	gebruiksovereenkomsten	Agentschap Natuur en Bos	beheer door landbouwers in natuurgebieden
34	groenjobs	Agentschap Natuur en Bos	inschakelen van sociale tewerkstelling bij het (natuurvriendelijk) beheer van hoogstamboomgaarden
35	Natuur in je buurt	Agentschap Natuur en Bos	hoogstamboomgaarden als groene woonomgevingen + inzetten voor leefbaarheid steden/dorpen te verhogen
36	gebruiksovereenkomsten	Agentschap Natuur en Bos	contracten tussen landbouwers en beheersorganisaties voor het natuurvriendelijk beheren van hoogstamboomgaarden
37	Bescherming historisch permanente graslanden	Agentschap Natuur en Bos	grasmat onder hoogstamboomgaarden erkennen als grasland indien waardevolle vegetaties
38	Natuurprojectovereenkomst	Agentschap Natuur en Bos	financiële steun voor projecten rond natuurbehoud, -ontwikkeling, -recreatie en -educatie. Momenteel enkel gekoppeld aan natuurrichtplan dus nog niet van toepassing
39	Erkende beheersgroepen	Agentschap Natuur en Bos	een door de Vlaamse Regering erkende lokale of regionale vereniging van betrokkenen die, voor een bepaald gebied, het beheer en de bescherming van natuurelementen of het natuurlijk milieu tot doel heeft: dergelijke beheersgroep voor hoogstamboomgaarden oprichten?

40	Inrichtingsnota	VLM	door middel van de opmaak van een inrichtingsnota kunnen (bijna) alle maatregelen voor hoogstamboomgaarden in uitvoering van het onroerenderfgoedrichtplan in één document/beweging afgewogen en geregeld worden
41	Inrichtingswerken (landinrichting)	Vlaamse Landmaatschappij en alle overheden	werken rond landschapszorg met hoogstamboomgaarden als een van de elementen
42	Koopplicht	Vlaamse Landmaatschappij en alle overheden	In bepaalde gevallen is de Vlaamse Overheid verplicht om gronden aan te kopen die hen door eigenaars worden aangeboden
43	herverkaveling (vrijwillig en uit kracht van wet met planologische ruil)	Vlaamse Landmaatschappij en alle overheden	ruil van gronden (en bestemmingen) miv gebruikers en eigenaars
44	Beheervisie	Vlaamse Landmaatschappij en alle overheden	Opstellen van een beheervisie voor hoogstamboomgaarden in Haspengouw onder de vorm van een 'menu' bestaande uit een aantal minimumvoorwaarden voor onderhoud van hoogstamboomgaard en extra/aangepaste voorwaarden die kunnen verschillen afhankelijk van bvb een erfgoedbeheer, een productiegericht beheer een natuurgericht beheer enz...
45	dienstenvergoeding	Vlaamse Landmaatschappij en alle overheden	financiële tegemoetkoming voor een opgelegd beheer: bvb als we minimumbeheer voor hoogstamboomgaarden opleggen
46	beheersovereenkomsten	Vlaamse Landmaatschappij en alle overheden	financiële tegemoetkoming voor een vrijwillig beheer van hoogstamboomgaarden
47	erfdienstbaarheden	VLM	Nieuw aangelegde hoogstamboomgaarden kan een erfdienstbaarheid aan gekoppeld worden: Erfdienstbaarheid voor hoogstamboomgaarden ifv bvb behoud rassen, biodiversiteit,...
48	ruilverkavelingen	Vlaamse Landmaatschappij en alle overheden	herverdeling en herinrichting van gebieden met aandacht voor aankoop en aanleg van hoogstamboomgaarden

49	gebruikerscompensatie	VLM	Zou van toepassing kunnen zijn als behoud van het landgebruik hoogstamboomgaard opgelegd wordt d.m.v. een bescherming onder de vorm van een RUP - erfdienstbaarheid
50	kapitaalschadecompensatie	VLM	Zou van toepassing kunnen zijn als behoud van het landgebruik hoogstamboomgaard opgelegd wordt d.m.v. een bescherming onder de vorm van een RUP - erfdienstbaarheid
51	vergoeding mestdecreet	VLM	Hoogstamboomgaarden komen mogelijk in aanmerking indien beperking wordt opgelegd ifv behoud van bepaalde natuurwaarde (bv waardevol onderliggend grasland)
52	vergoeding voor waardeverlies van gronden	VLM	Kan mogelijk toegekend worden als bvb bepaalde zone/gebied ingericht wordt als een zone voor hoogstamboomgaarden
53	grondverwerving	VLM	Verwerven van 'strategische' hoogstamboomgaarden
54	gebruiksruil	VLM	Ruilen van landbouwgronden tussen bvb landbouwers/veehouders die wel hoogstamboomgaarden willen houden en zij die dat niet willen
55	vrijwillige bedrijfsreconversie	VLM	Bv omschakeling naar bioteelt in gebieden waar ecologisch beheer van hoogstamboomgaarden wenselijk is
56	Koopplicht	VLM	Hoogstamboomgaarden waar bv. een erfdienstbaarheid op gelegd wordt?
57	Recht van voorkeur	VLM	Een recht van voorkeur houdt in dat een bepaalde instantie de geprefereerde koper is van bepaalde onroerende goederen. Op het moment dat dit recht van voorkeur wordt aangeboden is er nog geen koop gesloten, maar er is wel een intentie tot verkoop: ook hoogstamboomgaarden opnemen
58	Voorkooprecht	VLM	voorkooprecht instellen voor hoogstamboomgaarden

59	maatregelencatalogus	VLM	maatregelen voor ondersteunen van landbouwers bij het behoud van hoogstamboomgaarden zouden hier ook onder zitten
60	Vergroeningspremie landbouw	Departement Landbouw	hoogstamboomgaarden erkennen als ecologisch aandachtsgebied of boslandbouwsysteem
61	agromilieumaatregelen	Departement Landbouw	bv. invoeren van agromilieumaatregel voor het behouden van hoogstamboomgaarden of lokale fruitrassen herinvoeren
62	VLIF-steun	Departement Landbouw	opname van hoogstamboomgaarden binnen KLE niet-productieve VLIF-steun
63	Biolabel	Departement Landbouw	inscharringscontract met voorwaarden instellen om bioteelt van fruit in beweide hoogstamboomgaarden makkelijker mogelijk te maken
64	Basisbetaling	Departement Landbouw	Inkomen van landbouwers rechtstreeks ondersteunen om zo te compenseren voor eisen in zake voedselveiligheid, milieu, dierenwelzijn en leefbaar platteland: hoogstamboomgaarden komen ook als teelt in aanmerking: meerwaarde instellen?
65	Agroforestry subsidie	Departement Landbouw	enkel voor nieuwe aanplanten, op erkende landbouwpercelen
66	PDPO-programma	Departement Landbouw	maatregelen rond agroforestry, producentenorganisaties, omgevingskwaliteit, agromilieumaatregelen?
67	Steun voor opstart producentenorganisaties	Departement Landbouw	Coöperatie van hoogstamproducenten oprichten
68	Erfbelasting	Vlaamse Belastingdienst	vermindering van erfbelasting igv hoogstamboomgaard met opgelegd behoud dmv bescherming, erfdienstbaarheid...
69	Onroerend voorheffing	Vlaamse Belastingdienst	Vermindering van de onroerende voorheffing voor hoogstamboomgaarden invoeren
70	Registratiebelastingen	Vlaamse Belastingdienst	vermindering van verkoop of schenkingsrechten invoeren voor hoogstamboomgaarden

71	Erfpacht		beheer van waardevolle hoogstamboomgaarden in erfpacht geven van beheersorganisatie
72	Recht van opstal		Ook voor beplantingen: mogelijk dus om aan iemand het recht van opstal te verlenen voor hoogstamboomgaarden op bv. een weiland waarbij onderhoud, kosten, opbrengsten van de bomen voor één eigenaar zijn en het gebruik van het weiland eronder voor een andere eigenaar
73	Domeinconcessie		(Domein)concessie is een sui generis overeenkomst waarbij de overheid (concessiegever) aan een publiekrechtelijke of privaatrechtelijke persoon (concessiehouder) tijdelijk en op een wijze die het recht van anderen uitsluit, het recht geeft privaat gebruik te maken van een deel van haar openbaar domein, mits betaling van een prijs en waarbij de overheid zich het recht voorbehoudt het genotsrecht te allen tijde om redenen van algemeen belang op te zeggen: voor hoogstamboomgaarden in overheidseigendom?
74	pachtwet		mogelijkheden om hoogstamboomgaard (bomen) uit de pachtwet te houden maar in de plaats hiervan te verhuren: voordeliger voor eigenaars die grond later makkelijk willen gebruiken
75	projectsubsidies biodiversiteitsprojecten	Provincie Limburg	
76	ondersteuningsovereenkomsten uitzonderlijke soorten	Provincie Limburg	o.a. eikelmuis, das, steenuil, wasplaten, zeldzame kevers,...
77	subsidie kleine duurzame projecten	Provincie Limburg	voor terreinrealisatie en/of communicatie-acties
78	Project Fruitspoor	Provincie Limburg	project rond ontsluiten en inrichten van het fruitspoor. Ook omgeving wordt hierin meegenomen, aandacht voor hoogstamboomgaarden
79	Projectsubsidie Erfgoed	Provincie Limburg	projecten rond onroerend erfgoed voor gemeenten, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, vzw's...: projecten rond hoogstamboomgaarden?

80	Investeringssubsidie Onroerend Erfgoed	Provincie Limburg	projecten rond sensibilisering, publiekswerking en ontsluiting: projecten rond hoogstamboomgaarden?
81	Jong redt oud	Provincie Limburg	onderhoud en of herstel van erfgoedboomgaarden in gemeenten laten uitvoeren door jongeren
82	subsidies klein historisch erfgoed	Provincie Limburg	Subsidies voor weidehekken (afsluitingen van hoogstamboomgaarden) zijn hierin opgenomen
83	gemeentelijke subsidiereglementen rond KLE-subsidie voor aanplanten en onderhoud van hoogstamboomgaarden	Gemeenten	niet voor hoogstamboomgaarden waar al verplichting op geldt (natuurdecreet, onroerenderfgoeddecreet)
84	Waarborg bij kap van hoogstamboomgaarden	Gemeenten	waarborg per boom voor kappen van hoogstamboomgaarden totdat heraanplant uitgevoerd is (al van toepassing in Sint-Truiden en Borgloon)
85	landschapsteam: uitvoeren van beheer in landschappelijk waardevolle gebieden	Regionaal Landschap	ook onderhoud van hoogstamboomgaarden, projectgebonden, loopt af
86	Werking Nationale boomgaardenstichting	Nationale Boomgaardenstichting	aanplantacties, snoeicursussen, sensibilisatie

MEER INFO

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/>
<https://www.onroenderfgoed.be/een-erfgoedinventaris-opmaken>

<https://www.onroenderfgoed.be/het-goed-staat-een-vestigde-inventaris>

<https://www.onroenderfgoed.be/publicaties/folder-beschermde-monumenten-vlaanderen>
<https://www.onroenderfgoed.be/publicaties/folder-beschermde-stads-en-dorpsgezichten-vlaanderen>
<https://www.onroenderfgoed.be/publicaties/folder-beschermde-cultuurhistorische-landschappen-vlaanderen>

<https://www.onroenderfgoed.be/een-beheersplan-opstellen>

<https://www.onroenderfgoed.be/erfgoedpremie>

<https://www.onroenderfgoed.be/vermindering-personenbelasting>

<https://www.onroenderfgoed.be/onderzoekspremie>

<https://www.onroendergoed.be/onderzoeksagenda>

<https://www.onroendergoed.be/afwegingskaders>

[https://www.onroendergoed.be/financiele-ondersteuning-
ioed](https://www.onroendergoed.be/financiele-ondersteuning-
ioed)

<https://www.onroendergoed.be/erfgoedlening>

[https://www.onroendergoed.be/meerjarenpremieovereenk
omst](https://www.onroendergoed.be/meerjarenpremieovereenk
omst)

[https://rsv.ruimtevlaanderen.be/RSV/Ruimtelijk-Structuurplan-
Vlaanderen/Strategische-projecten](https://rsv.ruimtevlaanderen.be/RSV/Ruimtelijk-Structuurplan-
Vlaanderen/Strategische-projecten)

[https://www.vlaanderen.be/nl/bouwen-wonen-en-
energie/bouwen-en-verbouwen/omgevingsvergunning](https://www.vlaanderen.be/nl/bouwen-wonen-en-
energie/bouwen-en-verbouwen/omgevingsvergunning)

<https://www.ruimtelijkeordening.be/GRUPS>

<https://www.ruimtelijkeordening.be/Verordeningen>

<https://www.vlaanderen.be/nl/bouwen-wonen-en-energie/kopen-en-verkopen/onteigening-van-gebouwen-en-grond-door-de-overheid>

<https://www.ruimtelijkeordening.be/instrumentendecreet>

<https://www.ruimtelijkeordening.be/NL/Beleid/Beleidsontwikkeling/Beleidsplan-Ruimte-Vlaanderen/Beleidskaders>

<https://www.ruimtelijkeordening.be/TOP>

<https://www.ruimtelijkeordening.be/NL/Beleid/Planning/Plancompensaties/Planschade>

<https://www.natuurenbos.be/natuurbeheerplan>

<https://www.natuurenbos.be/natuurstreefbeelden>

<https://www.natuurenbos.be/projectsubsidies-openstelling>

<https://www.natuurenbos.be/SBP>

<https://www.ecopedia.be/encyclopedie/bosgroep>

<https://www.natuurpunt.be/pagina/samenwerken-met-landbouwers>

<https://www.natuurenbos.be/groenjobs-de-link-tussen-natuurwerken-en-sociale-tewerkstelling>

<https://www.natuurenbos.be/projectoproep-natuur-in-je-buurt>

<https://www.natuurpunt.be/pagina/samenwerken-met-landbouwers>

<https://www.ecopedia.be/pagina/graslanden-bescherming-en-gevolgen>

[Natuurdecreet artikel 46](#)

<https://www.vlm.be/nl/SiteCollectionDocuments/Landinrichting/Brochure%20landinrichting%20web.pdf>

<https://www.vlm.be/nl/SiteCollectionDocuments/Landinrichting/Brochure%20landinrichting%20web.pdf>

<https://www.vlm.be/nl/SiteCollectionDocuments/Landinrichting/Brochure%20landinrichting%20web.pdf>

<https://www.vlm.be/nl/SiteCollectionDocuments/Landinrichting/Brochure%20landinrichting%20web.pdf>

<https://www.vlm.be/nl/SiteCollectionDocuments/Landinrichting/Brochure%20landinrichting%20web.pdf>

<https://www.vlm.be/nl/SiteCollectionDocuments/Landinrichting/Brochure%20landinrichting%20web.pdf>

<https://www.vlm.be/nl/SiteCollectionDocuments/Landinrichting/Brochure%20landinrichting%20web.pdf>

<https://www.vlm.be/nl/SiteCollectionDocuments/Landinrichting/Brochure%20landinrichting%20web.pdf>

<https://www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/ruilverkaveling-veel-meer-dan-kavels-ruilen>

<https://www.vlm.be/nl/themas/kapitaalschadegebruikerscompensatie#2>

<https://www.vlm.be/nl/themas/kapitaalschadegebruikerscompensatie#2>

[Mestdecreet](#)

<https://www.vlm.be/nl/SiteCollectionDocuments/Landinrichting/Brochure%20landinrichting%20web.pdf>

<https://www.vlm.be/nl/SiteCollectionDocuments/Landinrichting/Brochure%20landinrichting%20web.pdf>

<https://www.vlm.be/nl/SiteCollectionDocuments/Landinrichting/Brochure%20landinrichting%20web.pdf>

<https://www.vlm.be/nl/SiteCollectionDocuments/Landinrichting/Brochure%20landinrichting%20web.pdf>

<https://www.vlm.be/nl/SiteCollectionDocuments/Landinrichting/Brochure%20landinrichting%20web.pdf>

https://lv.vlaanderen.be/nl/subsidies/perceelsgebonden/vergroeningspremie/
https://www.vlm.be/nl/themas/beheerovereenkomsten https://lv.vlaanderen.be/nl/subsidies/agromilieumaatregelen
https://lv.vlaanderen.be/nl/subsidies/vlif-steun/niet-productieve-investeringssteun
https://lv.vlaanderen.be/nl/bio
https://lv.vlaanderen.be/nl/subsidies/perceel-en-dier/plant/aanplantsubsidie-voor-boslandbouwsystemen-agroforestry
https://lv.vlaanderen.be/nl/landbouwbeleid/plattelandsontwikkeling
https://lv.vlaanderen.be/nl/landbouwbeleid/samenwerking-deketen

http://www.limburg.be/loket#64129
http://www.limburg.be/loket#7963
http://www.limburg.be/loket#7949
http://www.limburg.be/loket#8077

<http://www.limburg.be/72730-Officieel-reglement>

<http://www.limburg.be/erfgoedjongredtoud>

<http://www.limburg.be/erfgoedinfosubsidies#kleinhistorischererfgoed>

<http://www.borgloon.be/milieu-subsidies-milieu-subsidies-natuur.html>

http://www.rlh.be/landschapsparken/project/parkrangers?pat_h=landschapspark-haspengouw/parkrangers

<http://www.boomgaardenstichting.be/html/doelstellingen.html>